

LEHORGONYOZOTT A BÁRKA

Új fesztivál a Villányi borvidéken

Mulatság, nyelvhús, négyszáz művész, égszakadás-földindulás, életre kelt boroshordók, egyszerű: sikeres volt az első Ördögkatlan! IVÁNYI EMESE beszámolója az augusztus 7-9. között lezajlott kulturális fesztiválról.

MULATSÁG MINDENÜTT

A legendás Bárka Színház előadásban újra és újra elhangzó mondat: „Muszáj mulatságnak lenni!”, szinte az Ördögkatlan Fesztivál jelmondatává vált. A szervezők izgalmát, lelkesedését, reményteli várakozását, félelemét és bizakodását is magába foglaló „kívánság” meghallgattatott: a fesztivál a zsúfolásig telt házas Mulatság előadással kezdődött augusztus 7-én. A rituálé az ünnepélyes megnyitón sem maradt el, Parti Nagy Lajos ez alkalomra írt szövegével, a baranyai „nyelvhússal” indult útjára az első Ördögkatlan.

A magasművészet ezután három napon át bejárta a Villányi borvidéket, és pezsgő öszművészeti szintérré alakította Kisharsány, Nagyharsány és Palkonya falvakat, a Szoborparkot és a Vylán-teraszt. A hat helyszínen négyszáz művész mintegy félszáz programmal mutatkozott be.

A fesztivál egyedi hangulatát nehéz leírni, sokaknak talán a Művészetek Völgyéből lehet ismerős: egy kicsit mindenki kilép a megszokott szerepéből, az előadóművészek, a látogatók és a falvak lakói egyaránt. A fesztivál a jövőben hosszabb lesz, de emberi léptékét és varázsát a következő években is megőrzi.

ÉLETRE KETTETT HORDÓK A TERASZON

A Fekete-hegyen nem éppen szokványos művészeti alkotások – pécsi művészek által életre keltett boroshordók fogadták és várászták el az érkezőket. (Nyugalom, a hordó-installációk egész évben megtekinthetők!)

A Vylán-terasz – Konrád Györgynek és Závada Pálnak köszönhetően – ismét megtelt borral és irodalommal, majd – hogy teljes legyen az öszművészeti kép – zenével is: Takáts Eszter koncertjébe még a váratlanul

jött szélvihar és felhőszakadás sem tudott belerondítani, sőt... Az eső elől a palackozó mellé menekülő előadók és a közönség még jobban egymásra találtak, a rögtönzött és nem szokványos helyszín fergeteges hangulatot és zajos sikert hozott. Szalóki Ági másnapi koncertje ugyan szárazon, de épp ennyire maradandó élménnyel hagyott nyomot a Fekete-hegyi „katlanlakókban”.

MÉG EGY NYELVHÚS

Parti Nagy Lajos író a Művészetek Völgyéhez (Pulához) alkotta meg Nyelvhús című, a Kálimedence településneveire felfűzött prózai művét, immár 16 éve. Most Bérczes László ötlete nyomán az Ördögkatlan Fesztivál műsora is gazdagodott egy új Parti Nagyművel, amit nyugodtan nevezhetünk Nyelvhús 2-nek. Seress Zoltán, a Bárka Színház új igazgatója nyitotta meg a fesztivált a „baranyai nyelvhússal”, azzal a szöveggel, amelyet Parti Nagy Lajos ez alkalomra írt.

PARTI NAGY LAJOS: AZ ÖRDÖG ÉS A HELYNEVEK

(Nyelvhús 2. – Bérczes Lászlónak különös tekintettel)

Tisztelt Ünnepele Közönség, Kis és Nagyharsányok, Palkonyák!

Volt egyszer egy helikopter. Van egyszer. Mint egy meggymag, akkora.

Ennek a helikopternek a Balaton, pontosabban Somogyi Győző Balaton-térképe fölött elromlott a rádiója. Már ha romlás az, hogy valami isteni halandzsába kezdett, mintha valami víg hangjátékba a teremtsről. Egy kövér kis teremtsről konkrétan, ki sárból, iszapból, nyelvből összegyúrja azt a tájat ott alattam. Ő az úristen. Ül a Balaton vizében

köldökig, és az angyalokkal cseverészik azon helynevek által, melyek, illetve amik a tó környékén találhatók.

Ül, örül, gyámbászik a nyelvben. Olyanokat mond, például, hogy „bálványos lulla barnag öcs, s csikvánda sóly, jásd, hánta ez, hántával ez dudar.”

Ez a vakszöveg volt, azaz lett a nyelvhús, mely szókép, vagy terminus, ahogy tetszik, az én szótáramban utóbb elég magasra vecselődött. Bizonyos fokig ugyanabba a folyóba lépek, tudom jól, de hát a nyelv már csak ilyen, a legugyanmásabb folyó.

Ama Balatonszelvény ősváltozatát Kapocson írtam tizenigensok éve, a pulai Bárka-kikötőben éveken át fölolvastam, nem tehetem meg, hogy eme új kikötő vízrebocsátásakor pezsgőspalack gyanánt nem koccantom cukorspárgán a most induló Ördögkatlan oldalához – isten áldja a képzavart.

A helikopterpilóta (ugyanmás mint a hajdani) nem e tájon köröz momentán, de mentségére legyen mondva, körözött itt anno eleget, és nagyon kedvére való, hogy e gyönyörű vidék fölül kanyarodjon a romlatag rádiójával.

Az éterből ezúttal mese szól, ördögös mese, ha már, s katlanos.

Vót egyszer, hol nem vót, vót egy ördög, Görcsöny is, Garé is, s villogott a két Szemelye Gordisán. Úgy hitták, – mer ami el van nevezve, az van – hogy Sársumlu. Szingel ember vót ez az ördög, jól megélt a mindenféle munkából, vót egy Zetortrabantja azzal dógozott Mekényestől Torjáncig, Gödrétől Sárokig. Szántás, kútásás, földrengetés, egy kis balneológia, ami jött.

Egy szép napon éppen errefele Harkánykodott, mikor egy takaros házhoz ért. Ott egy öregasszony föstötte a kerítést.

Mi kéne, ha Vókány, kérdezte elég Szállkán.

Lotárd Pócsa, Nagybudmér, köszönt illendően az ördög, mert megszmjuzott, s gondolta egy füst alatt megnősül.

Szerencséd, hogy Nagybudmérnek szóli-tóttál, felelte a néni, s békiáltott a lányának, hozzon ki egy Lapánca vizet. Ez a tiné-

dzser leány vót a Kisbudmér, kit Harkának hittak máskülömben. Kökény vót a szeme, Szőkéd a haja, Borjád az Egerágja, s olyan Töttös Kisherendje vót, hogy a napra lehetett nézni, de rá nem.

Az ördög elPáprádtá a Csarnótáját és nyomban belészeretett ebbe a Magyarmecskébe. Birjánol-e, szép Vylján, te Aranyosgadány, kérdezte a választottját, de az csak pirult, Mozsgózgatta a mobilját, nem mert az anyja Ivándárda tekintetétől megszólalni.

A Cúnom néked Okorág, folytatta az ördög, Geresdlak én, Szellő, Babarc, te Viszló, Kákics, Máriagyúd! Szalatnak, Ág, Sósvertike, beh Monyoród, beh Szajk a Sásd. Pereked érted Romonyám, Kásádat Old, Belvárdgyula – pedig nem is így hitták, ugye, csak elkapta a költői hév. A helynév szelleme, ördög létére.

A Kis, Budmér leány még ki se nyitotta a Lippóját, mikor az anyja belevágta a pemezlit a zöd festékbe, mer igen fölBosta az agyát az ördög beszédén. Nagyot horkant a vasorrával, és oda nyilatkozott, hogy: Apátvarasd nem Lánycsók. Más szóval: hogy ne Udvarokdjon ez a Patapoklosi a Harka körül.

Az öregasszony fénykorában az egészségügybe vót, tudta milyen részletekben lakik az

ördög, s milyen Himesház az emberi Cikó. S mekkora Siklósodony. Van vej kinézve, igaz földi ember is, kicsit Kóros is, viszontag fürdőigazgató lesz nemsoká, egyszerűval menjen a dolgára az ördög, vigye a vizet, kólásüveggel együtt akár, nem betétes.

Mi kéne ha Vókány, Majs ha fagy.

De az ördög csak Bezedekelt, csak Keszült, hogy őneki a szándéka Sumony, ő elveszi feleségül, pap előtt, lesz minden, ami kell, Gyűrűfű, Geresd, Sósvertike. S hogy ezért ő mindenre Szentegát.

No, ha neked Mohács kell, te Sársumlu, Szalántáld föl amott azt a nagy hegyet, ami a Várhegy, Kátolykodott az öregasszony. De reggelre ám, akkor tárgyalhatunk.

Már erőst Palkonyodott, a Várhegy ménkü nagy vót, de ménkü nagy vót a szerelem is az ördög katlanában, úgylahogy egyet se szólt, fölült a zetortrabantra, s asztala Viszló, neki-Turonykodott a mészakőnek Szaporcán. Csak úgy Villánylott a Kövesd az ekéje alatt.

Harka és az anyja tátott szájjal nézték a verandáról. Éjjélre már igen Piskólkodott az öregasszony, hogy szégyenbe marad nyugalmazott bába létire, mert látta, mennyire Hegyhátmaróc az ördög.

Szítta az egy Gerde fogát, no de nyugtával Bicsérd a napot, és ötet se az ügynevezett valóságból szalajtották, úgylahogy ledobta az otthonkát, s átváltozott kakasnak. Azzal be a tyúkólba, s nekiállt kukorékolni, éjnek évadján Föllármázta a többi kakast is, de járászerte, mégis ő vót a gazdaasszony, nem lehetett Ellendett mondani. Akkora harsányiát csaptak, hogy majd' megrepedt a fekete Lúzsok az ég boltján.

Megállt az ördög, hát micsoda egy Alsómocsolád ez, gondolta, hogy máris itt a reggel, a hegy pedig még félbe-szerbe, épp vágott egy katlant szoborparknak, nem kicsit, de akkor is.

Misináljon, Misináljon, kapott ide-oda, de nem vót mit tenni, nem járt ott az esze, túl is jártak rajta. Ahogy búsongott ezen a Harkán, a távolabbi lábával nagyot toppantott. Erre föltört ott neki a melegvíz. Na, még ez is, gondolta, és olyan méregre gerjedt, hogy fölkapta az egész zetort ekéstül, s elhajintotta. Ahon az leesett, ott lett a Cementmű Beremenden.

Azzal elment Isten Hiricsivel.

Itt megszakad az adás a helikopter rádiójában, alighanem a mesének is vége, arról nem is beszélve, hogy ezt a megnyitót is be kell fejezni valahogy, hisz mulatságnak is muszáj végre lenni.

A pilóta nagyon jó mulatságot kíván, a Bárkának pedig évekre szóló, jó kikötőt, hiszen nemcsak hajózni, kikötni is necesse est. **D**